



Huddinge kommun
Förskolenämnden
2018-10-04

RESERVATION

Ärende 10: Remiss – Riktlinjer för storlek på friyta vid förskolor och skolor

På Förskolenämndens möte så fattades beslut i Ärende 10 om Riktlinjer för storlek på friyta vid förskolor och skolor. Vi reserverar oss mot beslutet till förmån för vårt eget förslag.

Förslag till beslut

Förskolenämnden beslutar att överlämna följande yttrande på "Remiss - riktlinjer för storlek på friyta vid förskolor och skolor" till kommunstyrelsen:

Sammanfattning

Förskolenämnden anser att riktlinjerna bör omarbetas. Riktlinjerna redogör på ett förtjänstfullt sätt för krav på friytor utifrån forskning och beprövad erfarenhet men föreslår sedan betydande avsteg från de rekommendationer som Boverket utformat. Remissen innehåller ingen motivering till varför den friyta som Boverket rekommenderar, och som bygger på forskning och beprövad erfarenhet, bara gäller för vissa av kommunens barn.

Förskolenämnden menar att det är förvånande att det i riktlinjerna slås fast att mindre friytor, ibland endast halva friytan per barn i förhållande till Boverkets rekommendationer, uppfyller barnens behov i vissa geografiska områden i kommunen. Det hade varit önskvärt att riktlinjerna innehöll ett analys av konsekvenserna med att begränsa friytorna i de områden där den största nybyggnationen av såväl bostäder som skolor kommer att ske.

De barn som i förslaget får de minsta friytorna är de som bor i tätbebyggda områden med mindre "egen" friyta hemma än barn i villamiljöer. Den föreslagna zonindelningen riskerar att ytterligare befästa skillnader i barns uppväxtvillkor. Det hade därför varit bra om riktlinjerna innehållit ett resonemang kring detta. Detta hade inte minst varit lämpligt utifrån skolans och förskolans kompensatoriska uppdrag.

Förskolenämndens synpunkter

Förskolenämnden ställer sig positiv till att riktlinjer för storlek på friytor för förskolegårdar tas fram.

Remissens inledande avsnitt redogör för forskningsläget på området och lyfter fram Boverkets allmänna råd om friyta för lek, utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande. Begreppet "friyta" definieras tydligt och betydelsen för barns hälsa och utveckling betonas. Här noteras även att Barnkonventionen, med tydliga skrivningar om barns behov och rättigheter, väntas bli lag år 2020. Plan- och bygglagen har även skrivningar om att barns friyta ska prioriteras framför parkeringsplatser. I Huddinge kommuns översiktsplan anges att barns behov ska tas särskild hänsyn till och vara en utgångspunkt i all samhällsplanering och ny bebyggelse.

Förskolenämnden menar att de föreslagna riktlinjerna inte följer av resonemangen i det inledande avsnittet. Remissen innehåller ingen motivering till varför den friyta som Boverket rekommenderar, och som bygger på forskning och beprövad erfarenhet, bara gäller för vissa av kommunens barn.

Förskolenämnden menar att det är förvånande att det i riktlinjerna slås fast att mindre friytor, både per barn och totalt, uppfyller barnens behov i vissa geografiska områden i kommunen. I områden med närhet till spårbunden kollektivtrafik föreslås såväl friyta per barn som total friyta kunna begränsas kraftigt. I "zon A" halveras friytan per barn i förhållande till Boverkets rekommendationer. Det hade varit önskvärt att riktlinjerna innehöll ett analys av konsekvenserna av att begränsa friytorna i dessa områden där också den största nybyggnationen av såväl bostäder som förskolor kommer att ske.

Huddinge är i dagsläget en kommun med stora skillnader mellan de olika bostadsområdena. Det finns områden där många barn bor trångt i flervåningshus och där barnens "egna" friyta ofta är begränsade, varför de istället bör ha ett större behov av friyta under vistelsen i förskolan. Däremot har barn som bor i kommunens villaområden ofta tillgång till större friyta under fritiden. Den föreslagna zonindelningen riskerar att ytterligare befästa de skillnader som finns. Det hade därför varit bra om riktlinjerna innehöll ett resonemang kring detta. Detta hade inte minst varit lämpligt utifrån förskolans kompensatoriska uppdrag.

Riktlinjerna har varit på remiss i flera nämnder. Förskolenämnden vill särskilt lyfta fram följande formuleringar och instämma i tillsynsnämndens svar:

"Natur- och byggnadsförvaltningen anser inte att de föreslagna riktlinjerna uppfyller kravet på en god bebyggd miljö utan snarare riskerar barn och ungas hälsa genom att de möjliggör skolgårdar och andra undervisningslokaler som enligt beprövad erfarenhet medför ökad risk för ohälsa, samt medför risk att lek

och socialt samspel inte utvecklas på lämpligt vis. Det saknas också en barnkonsekvensanalys.

[...] Förvaltningen har viss förståelse för att det i många områden är svårt att tillgodose barnens behov av tillräckliga friytor då det råder stor konkurrens om marken. Det är dock en fråga som måste lyftas i kommunen och tydligt avgöras genom ett principiellt resonemang. Är barns utveckling, både i fysiskt och socialt hänseende, underordnat andra intressen såsom ytor för trafik och parkering, täthet i bebyggelsen eller plats för andra verksamheter? De föreslagna riktlinjerna tycks peka i den riktningen. Det saknas dock helt resonemang om detta i de föreslagna riktlinjerna.”

Vidare sägs att lägre minimikrav för friytor (i detta fall zon A och B) riskerar att alltid tillämpas även där det finns möjlighet att tillskapa större friytor.

Tillsynsnämnden ställer sig vidare frågande till att 500 meter till grönområde anges i riktlinjerna som lämplig kompensation för mindre friytor. Små barn har svårare att röra sig längre sträckor och det vanligaste är att WHO:s rekommendationer på 300 meter gångavstånd används.

Även barn- och utbildningsförvaltningen framhåller att parker och grönområden inte kan ersätta en bra utemiljö i direkt anslutning till verksamheten. Promenad till såväl grönområden som parker kräver högre personaltäthet och förflyttningar med små barn tar mycket tid. Samtidigt är sådana områden sällan inhägnade och det saknas toaletter. Ytterligare en aspekt är att besökstrycket riskerar att bli mycket stort, vilket ökar slitaget. Förskolenämnden delar också barn- och utbildningsförvaltningens åsikt kring att bussning eller cykling med egna cyklar till grönområden/park inte kan vara ett alternativ till tillräcklig friyta. Vidare sägs i riktlinjerna att stråk till i första hand skog ska vara utformad för att prioritera barns rörelse. Stråken ska vara trygga, tillgängliga, trafiksäkra och lekvänliga. Förskolenämnden har svårt att se att den typen av stråk skulle vara enklare att tillskapa i tätbebyggda områden än att skapa tillräcklig friyta i anslutning till förskolan.

Personalomsättningen i Huddinges förskolor har de senaste åren varit hög samtidigt som personalen vittnar om tuff arbetsmiljö. En viktig aspekt när det gäller riktlinjer för friytor är därför att kommunen måste kunna behålla och rekrytera nya förskollärare och annan personal. Det handlar både om att vara en attraktiv arbetsgivare och att garantera trygghet och säkerhet för barn.

Förskolenämnden betonar också att följande förtydliganden krävs gällande hantering av friytor i enskilda fall:

- vilken instans ansvarar för att en utredning genomförs vid avsteg?

-
- Vilken instans är mottagare av utredningen och var tas beslut om avsteg?

Riktlinjer för friytor bör gälla all förskoleverksamhet, såväl kommunal som fristående. Förskolenämnden anser att detta är en viktig princip för att säkerställa en jämlik uppväxtmiljö inom förskolan.

Riktlinjerna behöver omarbetas

Förskolenämnden anser att riktlinjerna bör omarbetas. Riktlinjerna redogör på ett förtjänstfullt sätt för krav på friytor utifrån forskning och beprövad erfarenhet men gör sedan utan motivering betydande avsteg från de rekommendationer som Boverket utformat.

Barn och ungas miljö måste få en högre prioritet i kommunen än idag. Om en zon-indelning ändå görs så måste riktlinjerna kompletteras med en bedömning av antalet barn och unga i de områden där Boverkets rekommendationer inte uppfylls. Det måste också tydligt framgå vilka prioriteringar som ligger bakom förslaget till zon-indelning och konsekvenserna för barnen utifrån forskning och beprövad erfarenhet.

Grunden för våra barns framtid läggs i förskolan och skolan. Det är viktigt att alla barn i Huddinge får tillgång till en bra och jämlik förskola.

För Socialdemokraterna

För Miljöpartiet

Erling Karlsson

Carina Sundström